

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1837. 14. Janwar.

2tra lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Is Peh terburges. Pats augsti zeenigs Keisers irr wehrâ lizzis, ka us postes-zelleem daschreis wesumeem mas lauschu effoht lihds, ka schee brihscham zekkâ neapdoh migi fabrauzoht un ar tihschu un niknu prahtu irr tahdeem ratteem zekku ne greefchoht, kas ar postes-sirgeem brauz. Tadeht sawada pawehleschana taggad islaista, kas stary zitteem gudreem likkumeem arri nospreesch: 1) Wesumeem zekkâ arween pa labbu rohku un, zittadi ne, kâ weenam pakkat ohtru ja-turrahs, lai zekka widdus paleef preeksch teem ratteem, kas ar postes-sirgeem brauz. 2) Ar swannameem pulkstineem lai pa tahdeem zekkeem zitti zilweki wairs ne drihstahs braukt, ne kâ tee, kas ar posti eet, woi kas paschâ frohna gaitâ. 3) Wesumu pulkôs katram sirgam buhs peeseetam buht pee preefschaja wesuma, un, ja buhtu mas zekka-lauschu, taf waijadsetu pee trim wesumeem weenam zilwekam buht un katram klahht pee saweem. 4) Teem zilwekeem, kas ar posti brauz un zaur zekka-lauschu wainu zekkâ tohp uskaweti, teem un wianu postes puisehem irr brihw, no tuwaka postes-namma teesai to waijadfigu sinnu doht. 5) Subbermentu waldischanas teesahm nahkabs zeeti us to luhchoht, lai pa wisseem postes-zekkeem taisni turrahs pehz scheem likkumeem.

Diwi Wahz' wihri, Pleskawes birgeri, us desmit gaddeem to sawadu Keisera fohlischanu irr isluhgusch, ka zittam neweenam pa wissu Kreewu walstibu ne dohfoht brihw, to skunstigu maschihni taisiht, fo winni paschi isdohmajusch, un kas tohti derr pee linnu apstrahdashanas. Winni usrahdiya arri bildi, fur raudsicht, ka maschihne isfkattahs, un ar raksteem apleezinaja, ka linni zaur to paleekoht dands tihrafi, ne kâ zaur to sinnamu mihsstekli, un ka tatschu spurres ne mas ne teekoht wahjakas. Puttekli strahdneekem turklahht arri ne mas nedf krihtoht us kruhtim, nedf maitajoht azzis. Warroht arri ahtrumâ

leelu pulku linnu dabbut gattawu un kad mafchihni taifitu tif pehz drufzin mafa-
fa mehra, tad ta arri zitteem semturreem derretu, kurreem muifchas naw leelas.

Maffawâ atkal zittam Wahj' birgeram no Keifera puffes apfohlija, ka pa
teem 10 nahkofcheem gaddeem zittam zilwefam ne weenam ne dohfchoht brihw,
tahdus pafchus fkunftigus katlus taifihf, kahdus winsch pats irr isdohma-
jis, un kurri pehz winna pafcha raksteem lohti derrigi, no fagrufsteem kau-
leem un lohpu raggu gabbaleem lihmi iswahriht. Zaur fcheem katleem
warroht no fimts pohdeem kaulu isdabbuht 20 pohdu faufas un tibras lihmes,
fo arri lehtaki ne kâ to, fo lihds fchim bohdes pirke, jau tadeht warrefchoht
pahredoht, ka winnu no tahdahm leetahm iswahra, fo zittadi drihf ne warr leetâ
lift. Schi lihme arri effoht lippigaka pahz zittu un tadeht dauds waitaf derreh-
fchoht preekfch teem pabrikeem, kur wadmalu un papihri taifa.

Is Raunas draudses, Widsemme. Dee mums jau fchis irr treschais
gads, ka wiffa waffaraja labbiba nofallufi, tã ka mums par muhsu grufhtu darbu
tikfai falmi un pellawas un ta isfehfa fehkla rohka teef, bet fchi patti irr tah-
da, fo wehifch gan aifneftu, kad tif wehja wakkâ laiftu. Tadeht arri fcho gaddu
mums fehkla ja-pirk, kã jaw tohs pagahjufchus diwus gaddus. Bet paldees
Deewam, ka mums tee kartuppeti labbi isdewufchees; ar teem mehfs wehl war-
ram glehbtees un zaurtikf. P. B.

• Tahs ihfas firnas par muhsu pafauli jeb semmi Imais gabbals.

Kad mehfs leelâ tahlumâ no muhsu pafaules jeb semmes buhtu, prohti dauds
tuhkftofch tuhkftofchu juhdsu, tad mehfs pee debbes weenu swaigfni redsetu, fo mehfs
wehl ne bijam redsejufchi. Un mehfs redsetu, ja ilgus to lufkotohz, ka ta drihf
fchê, drihf tur irr, un tã, kã no faules ne aifseet, bet tai pafchai daschureifi preef-
fchâ us wakkara, daschureifi pakkalâ us rihta puffes, daschureifi atkal prett fee-
meta, daschureifi atkal prett puffdeenas fahw, ka winna tã fakkohf ap fauli
teff, itt kã weens behrninfch brihfcham luffedamees ap fawu mahti; un mehfs
redsetu, ka winna tahdu rinki, bet kas garrens iskriht, eelfch weena gadda pa-
darra. Schi swaigfnite, fo mehfs tad kã jaunu redsetu, irr muhsu pafaule jeb
semme. — Wiffi tee debbes-fpifdekti, fo mehfs pee debbes redsam, irr woi tahdi,
fo par faulehm, woi arri tahdi, fo par pafaulehm ja nofauz. Tee irr wiffi lohti
leeli, zitti tikpat leeli, kã muhsu pafaule jeb semme, zitti dauds tuhkftofch reis
leelaki. Winnu leelais tahlums to padarra, ka winni tahdi maf isfkattahs, ka
buhtu ja dohma, ka zilwefs tohs faujahm warretu nemt un keshâ bahst. — Zit-
teem no fcheem faws pafcha gaischums, zitti atkal fawu gaischumu, ar fo tee
fpifhd, no zitta kahda dabbu. Tohs pirmejus wiffus ja fauz par faulehm, tohs
pehdejus par pafaulehm. Tee pirmee fahw us weetas un ne kufstahs, tee pehde-

jee rinke apkahrt eet ap kahdu zittu spihdehli, kas us weetas stahw un faule irr. Dascheem no scheem pehdejeem atkal weena, woi wairak kà weena pafaule, kas ap to rinke eet, un kurrus tapeh; warretu par pa-pafaulehm nosaukt. Tahs swaigsnes, kas pafaules, nosauz arri par planetehm un tahs, kas ap schahm tekk, par klah-planetehm. No wisseem scheem spidehkteem faules tahs wissu-leela-kas; masakas irr tahs pafaules jeb planetes; tahs wissu-masakas tahs pa-pafaules, jeb klah-planetes. — Ja mehse leelà tahlumà no muhsu pafaules buhtu, kà es eefahkumà fazziju, tad mehse tãpat arri redsetu, kad ilgi usluhkotohs, ka ap muhsu fauli weenpadsmit pafaules kà masas swaignites rinke greeeschahs, zitta pee tahs tuwaka, zitta tahkaka buhdama. Ja tuwaka tai faulei irr Merkurius, Latweeschu wallodà: masa rihta un wakkara swaigsne; tad nahk Venus: ta leela rihta un wakkara swaigsne; tad muhsu semme; tad Mars jeb farkana swaigsne; tad wehl tschetras, kurrahm Latweeschu wahrdi naw, un kurras arri bes leeleem fihkereem ne warr dabbuht redseht, — schee irr: Westa, Juno, Zeres, Pallas; tad nahk Jupiters jeb balta swaigsne; tad Saturns jeb bahla swaigsne; tad pehdigi wehl weena, ko par Uranu sauz, un kurrat arri Latweeschu wahrds naw, un ko arri zittadi ne, kà tik ar leeleem fihkereem warr redseht. — Muhsu semmei irr weena pa-pafaule, tas irr tas mehness; Jupiteram tahdu tschetri, Saturnum septini, Uranum astoni. — Arri kahdas swaigsnes brihscham parahdahs, kurras par kometehm jeb astitahm swaigsnehm sauz, tapeh; ka winnas daudstreif ar bahlu strihpù reds, kas issfattahs, itt kà buhtu winnahm aste. Schahs eet itt kà muhsu faules-planetes bet tahli garrenà rinke ap muhsu fauli, un schis zelsch tik tahlu eet, kà, kad mehse kahdu no tahm kahdus mehnesschus pee debbes redsejusch, tas atkal azzim pasuhd, un tik peh; dauds dauds gaddeem atkal tik tuwu pee mums acnahk, ka to woi ar azzim woi arri zaur leeleem fihkereem dabbu redseht. . . . . g.

- **E a s p u t n i s J b i s.**
Lihdsiba.

Juhs sinnait, mihli draugi, ka daudsi, kas to Rungu Jesu ihsti pasihst un mihto, eeksch schahs mihlestitas us leem nabbageem paganeem aiseet, kurri wehl nekò no ta laipniga Pestitaja nesinna, un teem no winna stahsta un mahza, ka winsch wissus gribb swehtus darriht, kas us winnu tizz. No weena tahda missionara es junus druffu ko gribbu stahstih. Winsch bij aigahjis weentulà fallà eeksch deenas-widdus juhvas. Jebchu tee laudis, kad winsch tur nogahje, kà lohpi un swehri bij, tad tomehr Deews winneem schehlastibu dahwinaja, ka winni ta mihla mahzitaja wahrds peenehme. Tad winni nu tuhlin kà zilweki palikke un tik arweenu to prassija, ko winneem darriht buhschoht, ka winni tam Rungam Jesum patiktu. To winneem tas mahzitais fazzija, un winnus arr' bihbelé lasfih mahzija, kurru winsch bij lihds atnessis. Eas winneem arr' rahdija, kà tih-rumus buhs apstrahdht, labbakas mahjas buhsweht un wehl zittu ko, kas schè pee mums jau eerasts, bet tahdeem nabbageem laudim glusch nepasihstams darbs.

Kad tas mahzitais jau labbu laiku pee winneem bij bijis un Deews tohs laudis pee meefas un dwehseles zaur winnu bij swehtijis, tad tee mihti laudis gau-schi preezajahs, un nesinnaja, kà winneem sawu labdarritaju, to missionaru, deef-gan buhschoht mihtohht un gohdaht. Tad nahze weenu deenu kahdi wezzaki tahs fallas, kas winnu ihsti mihleja, pee wianna, un fazzija: Mehs sinnam, ka mehs tew dauds, dauds parrada effam; bet mehs nesinnam, ko mums tew par to buhs darriht. Tapeh; falki mums, kà juhfu semmè tahdam wihtam darra, kurre lab-prahht gribb gohdaht? Mehs effam dsirdejufchi, ka tahdam par peeminneschanu afminu stabbus uszell. Woi mums peh; tawa wahrda peeminneschanas arr' tà buhs darriht? — Tad tas mahzitais winneem weenu lihdsibu stahstija un fazzija: "Egiptes semmè weena labdarriga uppe tekk, ko Nil-uppi fauz, kurre preeksch fehjas-laika tohs tihrumus pahrluhst, un to semmi ar sawahm tau-kahm duhnahm apfuhdo un augligu darra; bet zaur schahm duhnahm zellahs arridsan dauds faitigu tahrpu, nahwigu tschuhffku un kruppu. Tur tam Kungam waijadseja atkal palihdseht, un to winsch darrija, un dewe tai semmei weenu putnu, ko Jbis fauz, un kas schohs faitigus swehrus faherr un apehd, ka wianni zil-wefeem wainu nedarra. Bet ko tee Egipteri darrija? — Kur winneem bij Deewu gohdaht un flaweht, kas winneem to uppi un putnu bij dewis, tur peeluhdse wianni to putnu un parahdija winnam deewischfigu gohdu tik labb' dsihwam kà nomirufcham. — Woi juhs arr' tà gribbat darriht peh; paganiffa eeradduma? — Kas Egiptes semmei to putnu teem eedsihwotajeem irr dahwinajis par labbu, tas arridsan manni fuhrijis, ka es jums par labbu peh; sawa wahja spehka marru strahdaht. Ja tas Kungs mannu darbu pee jums naw par wetti lizzis buht: tad dohdeet wianna to gohdu! Winsch irr zeenigs nemt pateikschanu un gohdu un flawu; ne es." — Tad palikke tee wihti fluffu un nedohmaja wairs us to, sawam mahzitajam peeminneschanas-afmini uszell; bet tee laudis winnu tadeht ne masak nemihloja. — Nu, mihti draugi, kà jums schis missionars patihk? Ko juhs no ta gribbat mahzitees? — Pateesi to, ka pee wiffahm labdarrifchanahm un swehtibahm, kurre dabbu, ne ween us schahm, bet wifswairaf us ta Kunga rohku jaskatta, kas mums to swehtibu pasneeds; jo wiffa labba dahwana un pilniga dahwinaschana nahk no augfchenes, no ta tehwa tahs gaismas. Un: kas taisns un pasemmigs irr preeksch ta Kunga, sawa Deewa — un kahdi juhs taf arridsan gribbat buht; jo teem pasemmigeem Deews dohd schehlastibu — tee fakka, kad winneem kas labbi isdohdahs: "Ne mums, af Kungs! ne mums, bet tawam wahrdam dohd' gohdu, peh; tawas schehlastibas un pateefibas. (Dahw. dsim. 115, 1.)"

P. — p —

Drikketaic misseschana: Pirmas lappas preeksch = pussè Zschà perschà waijadseja list: "dsihres" un ne "dsehres."

Brihw drikket. No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas pusses:

Dr. C. E. Napierky.